

19.68x35.56	1	6	עמוד	ממון	07/07/2020	73614762-6
עו"ד רות דיין וולפנר - 17050						

משפט

ליטל דוברוביצקי

ידידו הטוב של הגרוש

בני זוג מתגרשים, וכל אחד מהם רוצה לקבל את בעל החיים המשותף • על פי איזה עיקרון משפטי יוכרע גורלו: האם הוא חפץ? ואולי הוא בעל נשמה וזכויות?

דרי ראייה תיצור כר נוח לחיכוכים ולמריבות.
מה קורה אם הכלב היה בבעלות אחד הצדדים לפני הנישואים?

לדברי עו"ד דיין-וולפנר, "לפי השיטה המסורתית, אם בעל החיים היה בבעלות אחד הצדדים טרם הנישואים, ולא הוכח כי הייתה כוונה לשתף את הצד השני בבעלות עליו, אז לשיטת השופט נאמן לאחר הפרידה יישאר בעל החיים ברשות הבעלים ואין מקום להסדרי ראייה. על פי השיטה המוסרית של השופט שור חט, יש לבחון את טובת בעל החיים ללא קשר לשאלת הבעלות עליו. אם טובת הכלב לקיים קשר עם הצד השני יש לאפשר זאת ללא קשר לשאלת הבעלות המוקדמת".

במעמד הגירושים לא הוכרעה חלוקת בעלי החיים. אפשר לפתוח זאת בעתיד?

לעיתים, סוגיית בעלי החיים אינה מוכרעת במעמד הגירושים והפרידה והתובע/ת מחליט/ת כעבור תקופה מסוימת לתבוע בע"לות על הכלב. "הפסיקה עד כה לא הייתה סלחנית כלפי תביעות מאוחרות. השופט גור רודצקי קבע כי לנוכח נתק של כשנתיים בין התובע לכלבים, ובהתחשב בעובדה ששנת ארם שווה לשבע שנות כלב, לא תצמח לכלבים תועלת אם הקשר יחודש".

אפשר לתבוע מזונות או חלוקת הוצאות ביחס לבעלי החיים?

עו"ד דיין-וולפנר: "אם תתקבל תביעה להסדר ראייה עם בעל החיים, עשויה להתקבל מטבע הדברים גם תביעת מזונות או השתתפות בהוצאותיו. עם זאת, זו תביעה מרחיקת לכת שתתקבל בנסיבות מיוחדות מאוד. אם ביהמ"ש יתרשם שהמחלוקת על בעלי החיים היא כר להתנצחויות משפטיות נוספות הוא ייטה לרדות את התביעה ולנתק בין הצדדים".

מכוח בעלות משותפת בפועל, כוונה ספציפית שהייתה לבני הזוג, חוק יחסי ממון או כל דין אחר. אם המסקנה היא שאין לתבוע זכויות בע"לות על בעל החיים, אין לו גם זכות למשמורת או להסדרי ראייה.

על פי הגישה המוסרית שנקט השופט שאול שוחט ב־2004, בפסק דין ראשון מסוגו שנתן בביהמ"ש לענייני משפחה ברמת-גן (עו"ד דיין-וולפנר ייצגה את בת הזוג - ל"ד), נקבע כי לבעלי החיים יש זכויות ואין להתייחס אליהם כאל חפצים. יש חוקים המטילים על בני האדם חובות מוסריים כלפי בעלי חיים, כמו חוקי צער בעלי חיים, הרואים בהם יצורים בעלי גוף ונשמה שיש להתחשב בטובתם ולא במה שטוב לבעליהם, ובהתאם לכך להכריע במחלוקת בין בני הזוג.

הסדרי ראייה

אשתי לקחה את הכלבה ומסרבת לאפשר לי לבגוש אותה. ביהמ"ש יקבע הסדרי ראייה ביני לכלבה?

עו"ד דיין-וולפנר: "הפסיקה עד כה לא התירה בפועל הסדרי ראייה בין בעל החיים לבן הזוג שתבע את הסדרי הראייה, בעיקר על רקע נתק ממושך עם בעלי החיים וחשש להסלמה ביחסים בין בני הזוג שנפרדו. השופט גורודצקי, בפס"ד האחרון שניתן בעניין (כתיק 7074/19 חכמוני - ל"ד), קובע כי בן הזוג לא פגש את הכלבים כשנתיים, ולפיכך דחה את תביעתו לקיום הסדרי ראייה עימם וחייב אותו בהוצאות משפט של 15 אלף שקל. גם השופט שוחט נזמנו דחה את הבקשה לקיום הסדרי ראייה עם הכלבה וקבע כי בהכירו את הנפשות הפועלות, "קביעת הס"

ל עיתים השאלה עם מי מבני הזוג תישאר חייט המחמד היא חלק מה מחלוקות המורכבות שעמן מתמודדים בני זוג בגירושים. לדברי עו"ד רות דיין-וולפנר, בעלת משרד המתמחה בדיני משפחה וירושה, מחקר בארה"ב הראה כי יותר מ־70% מהנשאלים מתייחסים אל חיות המחמד שלהם כאל בני משפחה. אלא שר"גשות האהבה והשייכות שאנו חשים לבעל החיים עומדים לא פעם בסתירה לחוק היבש ולסטטוס המשפטי, "על פיו בעל החיים הוא 'חפץ' המוגדר לעיתים על פי זכות הבעלות ותו לא", מציינת עו"ד דיין-וולפנר.

לאחרונה פסק ביהמ"ש לענייני משפחה בירושלים בתביעתו של בעל לקביעת הבע"לות והמשמורת על ארבעת הכלבים שגידל עם אשתו לשעבר. השופט פליקס גורודצקי דחה את התביעה, חייב את התובע בהוצאות וקבע כי בסוגיית ההחזקה של בעל חיים לאחר הפרידה יש להכריע על פי העיקרון של "טובת החיה".

רכוש או משפחה

האם חייט המחמד היא חלק מהרכוש המשותף או חלק מבני המשפחה? יש שתי גישות בפסיקה ובספרות המשפטית. על פי הגישה המסורתית, חייט המחמד נחשבת רכוש של אדם. בחקיקה הישראלית קיימות הוראות רבות המתייחסות לבעלי החיים כאל חפץ. לדברי עו"ד דיין-וולפנר, בגישה זו נקט ב־2011 שופט ביהמ"ש למשפחה אריה נאמן, שקבע כי יש להכריע בשאלת הבעלות על בעלי החיים בהתאם לדיני הקניין. כלומר לבחון אם לתובע יש זכות קניינית על בעל החיים

עו"ד רות דיין-וולפנר